

ד. זוכרים את יום השואה והגבורה במשפחה

הקדמה

בערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה אופפת את הרחוב הישראלי אווירה מורכבת המציינת את המעבר החד מתכונת השגרה לציין אירועי הזיכרון. בטלוויזיה לוח השידורים הרגיל מתחלף בתכנים העוסקים בשואה ובשכול, ברדיו נשמעים שירים נוגים, מרכזי הבילוי נסגרים וברבים מהישובים מתקיימים טקסי זיכרון. אם נרצה ואם לאו ילדנו סופגים אווירה זו והם מעניקים לה פרשנות בהתאם להבנתם.

על מנת להעביר לילדים את מורכבות החוויה נציע טקס משפחתי קצר המאפשר התכנסות ומרחב לאוורור ולהבעה של תחושות ורגשות. טקס זה יכול לשמש גם כהכנה לצפירה שתישמע בבוקר שלמחרת בכל רחבי הארץ.

וְדַבַּרְתָּ בָּם (דברים ו', פסוק ז') - הצעה לשיח משפחתי

נספר לילדים שהערב אנו מציינים את יום הזיכרון לשואה ולגבורה ולכן נרצה ליחד מספר רגעים משפחתיים משותפים. נציע לצאת עם הילדים לרחוב, לגן הציבורי, לשכונה, לשדה או לגינה ולקטוף שישה פרחים מסוגים שונים (בצבעם, בזנבם ובגודלם). נחזור הביתה ונניח את הפרחים באגרטל. אנו מניחים שהילדים הבוגרים במשפחה יזהו את המספר הסמלי ויבינו את משמעותו. עבור הילדים הצעירים נסתפק בריטואל הטקסי, ולכשיגדלו יבינו אף הם את משמעות המספר. אם הילדים הצעירים שואלים על משמעות המספר, נסביר שהמספר עוזר לנו לזכור את שישה מיליון היהודים שלא זכו לחיות חיים מלאים ובטוחים כמו שלנו היום. פרחים מסמלים את האביב ואת ההתחדשות המאפיינים את חודש ניסן. מגוון הפרחים שקטפנו מייצג את המגוון בחברה האנושית, ומזכיר לנו שלמרות השוני כולנו יכולים לצמוח ולחיות ביחד וליהנות מהמגוון וההצבעוניות. הפרחים מסמלים את התקווה ואת ההתחדשות, ומזכירים שהטבע שאנחנו חלק ממנו יודע להתחדש אחרי כל אסון.

עשׂי, כָּל-מְלֹאכָה, וְחֻשְׁבִּי, מְחֻשָּׁבֶת (שמות ל"ה, פסוק ל"ה) - יצירה משפחתית

לצד הפרחים מאופיין האביב גם במעוף הפרפרים. ניעזר בהמוני הפרפרים שבטבע על מנת לצבוע את הזיכרון. מיליון וחצי מבין הנספים בשואה היו ילדים והם לא זכו לממש את תקוותיהם ואת חלומותיהם, לגדול ולממש עצמם כבוגרים. לזכרם של אותם ילדים יזמה הגברת סו קלאו מפורטה ריקו מפעל הנצחה שבמסגרתו ילדים יוצרים פרפרים בהשראת השיר "הפרפר" שכתב פאוול פרידמן. מטרת הפרויקט היא לאסוף מיליון וחצי פרפרים על מנת לזכור ולא לשכוח את אותם ילדים שחייהם נגדעו באיבם.

הפרפר

פאוול פרידמן/ תרגום: לאה גולדברג

אחרון היה, אחרון האחרונים
וכה שבע, מר וססגוני
אשר, אולי, אי שם בזרוח שברירים של לובן אבנים
נראה צהוב,
ובשאתו כנפיים מעלה מעלה
עף לנשק את אחריתו של עולמי.
זה שבועות שבעה
שפה אני -
'גטואיזרט' -
פה מצאוני יקיריי,
קורא לי פרח שן-ארי גם פה,
והערמון שבחצר בלובן פריחתו מושיט אליי כפון,
אבל פרפר אני פה לא ראיתי,
וזה היה אחרון, אחרון האחרונים,
כי פרפרים אינם חיים בגטו.

**נציע לכל משפחה ליצור פרפר אישי או משפחתי, לתעד את היצירה באמצעות צילום ולשלוח לדף הפייסבוק
"חינוך- התנועה ליהדות מתקדמת" או לדואר אלקטרוני: hinuch@reform.org.il**

נזמין את בני ובנות המשפחה לספר על זיכרון עצוב שחשוב להם לחלוק ולסיום נדליק נר שיאיר את הזיכרונות האישיים שלנו ויסייע בזיכרון של אותם שישה מיליון. נשקף לילדים כיצד הצליחו להתמודד במצבים הקשים, אם בעזרתו של מישהו משמעותי עבורם או בעזרת הכוחות הטמונים בהם עצמם. נזכיר שהחיים מלאים ברגעי שמחה ועצב, ושהאור מזכיר לנו שגם ברגעים קשים ניתן לייחל לשמחה ולתקווה.

אפשר לסיים את המפגש המשפחתי בשירה של חנה סנש "הליכה לקיסריה", המסמל את התקווה הטמונה בנשמת האדם.

אֵלִי, אֵלִי
שָׁלֵא יִגְמַר לְעוֹלָם
הַחֹל וְהַיָּם,
רְשָׁרוֹשׁ שֶׁל הַמַּיִם,
בְּרַק הַשָּׁמַיִם,
תְּפִלַּת הָאָדָם.